

مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی در گفت‌وگو با آتیه‌نو:

قانون بیمه‌بیکاری نیازمند اصلاح است

قانون بیمه بیکاری به منظور حمایت از بیکاران مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی در سال ۱۳۶۶ برای مدت سه سال به طور آزمایشی اجرا و در سال ۱۳۶۹ با اصلاحاتی از جمله گسترش دامنه شمول آن به صورت دائمی تصویب شد و اجرای آن به عهده وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی قرار گرفت. در عین حال چنانچه مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی عنوان می‌کند با توجه به گذشت بیش از ۳۵ سال از اجرای قانون بیمه بیکاری و مشخص شدن نقاط و ضعف قانون از یک سو و تحولات به وجود آمده در عرصه‌های اجتماعی و اقتصادی و نیز دگرگونی در نوع و ماهیت قراردادهای کار در حوزه‌های ملی و جهانی از سوی دیگر، ضرورت اصلاح قانون بیمه بیکاری امری اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد. مهمترین هدف این قانون، حمایت از کارگرانی است

گزارش

یکی از مزیت‌های مهم قانون بیمه بیکاری، حمایت از بیمه‌شدگانی است که در اثر بروز حوادث غیرمترقبه از جمله سیل، آتش‌سوزی، زلزله و جنگ بیکار می‌شوند. در دوران کرونا نیز شاهدوجه جدیدی از حمایت‌های دولت

و سازمان تأمین اجتماعی از بیکارشدگان بودیم.

مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی در پاسخ به اینکه «چه کسانی مشمول بیمه بیکاری می‌شوند؟» به آتیه‌نو گفت: «تمام مشمولان قانون تأمین اجتماعی که تابع قانون کار باشند تحت پوشش قانون بیمه بیکاری هستند. البته بازنشستگان و از کارافتادگان کلی، صاحبان حرف و مشاغل آزاد، بیمه‌شدگان اختیاری و اتباع خارجی در شمول بیمه بیکاری قرار ندارند.» مهدی شکوری افزود: «فرد بیکار از نظر این قانون، بیمه‌شده‌ای است که بدون میل و اراده بیکار شده و آماده به کار باشد.»مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی درباره تأمین منابع مالی صندوق بیمه بیکاری گفت: «منابع این قانون منحصر به پرداخت سه درصد از مزد یا حقوق بیمه شده است. این حق بیمه کلاً توسط کارفرما پرداخت می‌شود و بیمه‌شده و دولت در این زمینه مشارکتی ندارند.» شکوری ادامه داد: «البته در موارد بحرانی از جمله آتش‌سوزی پلاسکو و دوره شیوع کرونا- که از اسفندماه سال ۹۸ آغاز و لغایت اردیبهشت‌ماه سال ۹۹ موجب افزایش محسوس آمار بیکاران شد- دولت به صورت مقطعی مبالغی را جهت تقویت صندوق بیمه بیکاری از محل منابع عمومی تخصیص داده‌است.»

مبلغ مقرری بیمه بیکاری

مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی درباره مبلغ مقرری بیمه بیکاری اظهار کرد: «میزان مقرری روزانه بیمه شده معادل ۵۵ درصد متوسط مزد یا حقوق و یا کارمزد روزانه بیمه‌شده طرف ۹۰ روز قبل از شروع بیکاری است که به مقرری افراد متأهل یا متکفل به‌ازای هر عائله تحت تکفل (حداکثر تا چهار نفر) به میزان ۱۰ درصد حداقل دستمزد افزوده خواهد شد.»

وی افزود: «در هر حال مجسموع دریافتی مقرری‌بگیر نباید از حداقل دستمزد کمتر و از ۸۰ درصد متوسط مزد یا حقوق وی بیشتر باشد.»

شکوری با بیان اینکه مدت پرداخت بیمه بیکاری طبق بند «الف» ماده (۷) قانون بیمه بیکاری و باتوجه به میزان سابقه پرداخت حق بیمه تعیین می‌شود. حداکثر مدت استحقاق مقرری برای مجردین ۳۶ ماه و برای متأهلان یا متکفلان ۵۰ ماه‌است.

وی در پاسخ به این پرسش که «در چه موارد مقرری بیمه بیکاری قطع می‌شود؟» عنوان کرد: «زمانی که بیمه‌شده مجدداً اشتغال به کار یابد یا بنا به اعلام واحد تعاون، کار و رفاه اجتماعی محل، یا نهضت سوادآموزی و سایر واحدهای ذی‌ربط بیمه شده بیکار بدون عذر موجه از شرکت در دوره‌های کارآموزی یا سوادآموزی خودداری کند، در صورتی که بیمه‌شده بیکار از قبول شغل تخصصی خود یا شغل مشابه پیشنهادی خودداری ورزد یا اینکه بیمه شده بیکار ضمن دریافت مقرری بیمه بیکاری مشمول استفاده از مستمری بازنشستگی و یا از کارافتاده

کلی شود و چنانچه بیمه‌شده به نحوی از انحا با دریافت مزدایام بالاتکلیفی به کار مربوطه اعاده شود، مقرری بیمه بیکاری وی قطع خواهد شد.»

آمار بیمه بیکاری بگيران

مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی آماري از بیمه مقرری‌بگیران بیمه بیکاری اعلام کرد و گفت: «تعداد مقرری‌بگیران در پایان اسفندماه سال ۹۸ (شروع همه‌گیری کرونا) معادل ۲۲۵ هزار و ۹۴۲ نفر بود که این تعداد در پایان شهریورماه سال ۱۴۰۱ به حدود ۱۷۵ هزار نفر کاهش یافته‌است. ضمن اینکه در شش ماهه نخست سال جاری مبلغ ۷ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان و به عبارتی ماهانه مبلغ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان بابت پرداخت به مقرری‌بگیران از محل منابع صندوق بیمه بیکاری هزینه شده‌است.»

شکوری ادامه داد: «در شش ماهه اول سال ۱۴۰۱ ماهانه به طور متوسط حدود ۱۵ هزار و ۵۰۰ نفر از سوی واحدهای تعاون، کار و رفاه اجتماعی جهت برقراری بیمه بیکاری به شعب سازمان تأمین اجتماعی معرفی شده‌اند که این تعداد با شرایط قبل از همه‌گیری کرونا همخوانی دارد. بنابراین در حال حاضر وضعیت معرفی بیکاران و برقراری و پرداخت بیمه بیکاری با توجه به شرایط اقتصادی کشور در وضعیت مناسب و قابل قبولی قرار دارد.» وی در ارزیابی قانون بیمه بیکاری و میزان دستیابی به اهداف اجرای این قانون اظهار کرد: «بررسی عملکرد قانون بیمه بیکاری مبین موفقیت این قانون در جهت حمایت از نیروی کار ناشی از مخاطرات بیکاری در بازار کار است. این قانون هنگام تغییر ساختار کارگاه و همچنین باهمراهی در اجرای قوانین حمایت از صنایع نساجی و بازسازی و نوسازی صنایع ناشی از بحران‌های اقتصادی، با پوشش بیمه بیکاری کارگران نقش بسزایی در حمایت از کارفرمایان و پایداری و بازسازی بنگاه‌های اقتصادی ایفا کرده‌است.» مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی افزود: «قانون در زمینه آموزش و ارتقای سطح مهارت بیکران نیز به‌طورنسبی موفق عمل کرده‌است؛ هرچند ضرورت بازنگری در خصوص نوع و نحوه آموزش بیکاران و متناسب‌سازی آموزش‌ها با نیاز بازار کار هر منطقه و برای شغل معین که منجر به اشتغال شود، کاملاً احساس می‌شود.»

ضرورت اصلاح قانون

شکوری ضرورت‌های اصلاح قانون بیمه بیکاری را نیز برشمرد و گفت: «با توجه به گذشت بیش از ۳۵ سال از اجرای قانون بیمه بیکاری و مشخص شدن نقاط و ضعف قانون از یک سو و تحولات به وجود آمده در عرصه‌های اجتماعی و اقتصادی و نیز دگرگونی در نوع و ماهیت قراردادهای کار در حوزه‌های ملی و جهانی از سوی دیگر، ضرورت اصلاح قانون بیمه بیکاری امری اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد.»

وی اضافه کرد: «مطالعات تطبیقی و بررسی‌های انجام شده و مقایسه کشورهای دارای سیستم بیمه بیکاری نشان می‌دهد در تأمین منابع مالی بیمه بیکاری، مشارکت

سه‌جانبه کارفرما، کارگر و دولت نقش اساسی را ایفا می‌کند. در برخی کشورها دولت مستقیماً در پرداخت درصدی از حق بیمه بیکاری مشارکت دارد و در برخی دیگر از کشورها، دولت جبران کسری منابع صندوق بیمه بیکاری را تضمین و به عهده دارد.»

مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی ادامه داد: «همچنین این بررسی‌ها نشان می‌دهد طول دوره استحقاق بیمه بیکاری برای افراد تحت پوشش در سخاوتمندترین کشورهای حوزه اسکاندیناوی، حداکثر ۳۶ ماه است تا مدت ماندگاری کوتاه‌تر و انگیزه اشتغال افزایش یابد، در حالی که دوره استحقاق در کشور ما ۵۰ ماه است. علاوه بر این، برای افراد بیکار بالای ۵۵ سال سن، استمرار این حمایت تا زمان بازنشستگی (پنج سال) پیش‌بینی شده‌است.»

شکوری با اشاره به اجرای سیاست‌های کلی تأمین اجتماعی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) مبنی بر لزوم گسترش پوشش بیمه بیکاری و با توجه به طولانی بودن فرایند اصلاح کل قانون بیمه بیکاری گفت: «اصلاح برخی مواد قانون مذکور در جهت رفع مشکلات موجود در زمینه توسعه دامنه مشمولان، نحوه تأمین منابع مالی، کاهش مدت ماندگاری، افزایش انگیزه اشتغال بیکاران، جلوگیری از سوءاستفاده احتمالی از قانون و... با مشارکت معاونت روابط کار و وزارت متبوع در دستور کار قرار دارد و مقدمات تقدیم لایحه به هیأت وزیران از سوی معاونت مذکور در حال انجام است.»

تسهیل فرایند دریافت بیمه بیکاری

مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی پیرامون اقدامات انجام شده در زمینه تسهیل فرایند دریافت بیمه بیکاری عنوان کرد: «فرایند ارائه خدمت بیمه

که بدون میل و اراده، بیکار شده و در عین حال آماده کار باشند. علاوه بر این؛ فراهم‌سازی فرصت برای کارفرمایان هنگام تغییر یا بازسازی خط تولید، جابه‌جایی کارگاه‌ها و ماشین آلات به منظور کاهش وابستگی و بهینه‌کردن تولید در راستای سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی دولت با تحت پوشش قرار دادن کارگران در مدت تغییر ساختار، همچنین حمایت بیمه‌ای و درمانی از نیروی انسانی بیکار و خانواده وی، آموزش بیمه شده بیکار از طریق سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای برای ارتقاء سطح مهارت، دسترسی سریع‌تر به فرصت‌های شغلی و آموزش سوادآموزی به بیکاران مشمول از اهداف دیگر قانون مذکور است. برای بررسی بهتر آخرین وضعیت صندوق بیمه بیکاری با مهدی شکوری، مدیر کل امور بیمه‌شدگان سازمان تأمین اجتماعی گفت‌وگو نشستیم.

بیکاری قبل از همه‌گیری کرونا کاملاً به صورت حضوری انجام می‌شد و افرادی که بدون میل و اراده بیکار شده و آماده به کار جهت ارائه درخواست بیکاری و انجام مراحل قانونی (ارائه درخواست، شرکت در جلسه هیأت‌های حل اختلاف و...) ناگزیر باید به صورت حضوری به ادارات تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سپس با در دست داشتن معرفی‌نامه اداره کار و سایر مدارک مربوطه به شعب سازمان مراجعه می‌کردند.»

وی ادامه داد: «در شعب سازمان تأمین اجتماعی نیز اقداماتی از قبیل تجمع سوابق پرداخت حق بیمه، بررسی استحقاق- عدم استحقاق برقراری مقرری بیمه بیکاری، اظهارنظر نماینده سازمان در کمیته دوفقره بیمه بیکاری و... انجام و در نهایت حکم برقراری بیمه بیکاری صادر و مراتب کتیب به اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی منعکس می‌شد. در نتیجه فرایند رسیدگی به دادخواست متقاضیان بیمه بیکاری در ادارات کار و پس از آن در واحدهای اجرایی سازمان، مستلزم مراجعات مکرر بوده و بعضاً چند هفته و حتی چند ماه به طول می‌انجامید.» شکوری با اشاره به اینکه با آغاز همه‌گیری کرونا در کشور، طبق هماهنگی به عمل آمده و اقدامات مشترک فی‌مابین وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی با درک نیاز جامعه، به سرعت نسبت به راه‌اندازی سامانه غیر حضوری برای ثبت درخواست بیمه بیکاری و اتصال سامانه‌های الکترونیکی فی‌مابین شد، اظهار کرد: «در حال حاضر تمام مراحل مربوط به درخواست بیمه بیکاری تا برقراری و پرداخت مقرری کاملاً به صورت الکترونیکی و بدون نیاز به حضور بیمه‌شده صورت می‌پذیرد که این اقدام منجر به اصلاح فرایندها، افزایش رضایتمندی مخاطبان، کاهش قابل توجه مراجعه بیمه‌شدگان به واحدهای اجرایی و تسهیل و تسریع در کاهش زمان برقراری بیمه بیکاری شده‌است.»

فهیمة اسماعیلی

روزنامه‌نگار

● طول دوره

استحقاق بیمه

بیکاری برای

افراد تحت

پوشش در

سخاوتمندترین

کشورهای

حوزه

اسکاندیناوی،

حداکثر ۳۶

ماه است تا

مدت ماندگاری

کوتاه‌تر و

انگیزه اشتغال

افزایش یابد؛ در

حالی که دوره

استحقاق در

کشور ما ۵۰ ماه

است

۲۰هزار مجوز

مشاغل خانگی

در ۸ ماه

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در دولت سیزدهم در راستای توسعه و تقویت هرچه بیشتر مشاغل خانگی مدت زمان صدور مجوزهای فعالیت این دسته مشاغل را به سه روز کاهش داده تا ضمن رفع موانع تولید در بخش اشتغال خانگی، متقاضیان کسب و کارهای خانگی با انگیزه بیشتر به این حوزه ورود کنند.

آریتا همتیان رییس دبیرخانه ستاد ساماندهی و توسعه مشاغل خانگی کشور، در این راستا از صدور بیش از ۷۰ هزار فقره مجوز مشاغل خانگی طی هشت ماه گذشته خبر داد و گفت: «از زمان شروع فرایند تسهیل‌گری صدور مجوزها در حوزه مشاغل خانگی، ۱۲۸ هزار و ۵۱۵ فقره مجوز صادر شده است. بر اساس گزارش هیأت مقررات‌زایی در بازه زمانی ششم فروردین‌ماه امسال ۱۴۰۱ تا پنجم آبان‌ماه، ما بیش از ۷۰ هزار فقره مجوز صادر کرده‌ایم، لذا می‌توانیم ادعا کنیم وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی پیش‌تاز در صدور مجوز مشاغل خانگی از نظر تعداد و سرعت صدور در بین سایر وزارتخانه‌هاست.» وی با اشاره به اینکه از ۲۸ بهمن‌ماه سال ۱۴۰۰ مجوزهای رشته‌های ثبت محور (آنی) از درگاه ملی مجوزهای کسب و کار صادر شده‌اند، می‌گوید: «بیشترین حجم مجوز با اختلاف حداکثری از سایر دستگاه‌های صادرکننده مجوز مشاغل خانگی صادر شده و در این زمینه رتبه اول را کسب کرده‌ایم و برای اولین بار در خصوص صدور مجوزهای کسب و کار، مجوز آنی در حوزه مشاغل خانگی صادر شده است.» آن‌طور که رییس دبیرخانه ستاد ساماندهی و توسعه مشاغل خانگی کشور می‌گوید، از هفته اول آبان‌ماه سامانه جدید مشاغل خانگی به صورت نسخه آزمایشی در حال طی کردن فرایند تست نهایی است و در حال حاضر صدور مجوز آنی متقاضیان مستقل، از طریق سایت درگاه ملی مجوزها صورت می‌پذیرد. همتیان، پیش‌تر از رشد ۵۴ درصدی تعداد رشته‌های شغلی مشاغل خانگی در کشور خبر داده و گفته بود: «تعداد رشته‌های مصوب مشاغل خانگی از ۳۳۵ رشته به ۵۱۵ رشته افزایش یافته و تلاش می‌کنیم تعداد رشته‌های مشاغل و کسب و کارهای خانگی را بیش از این نیز افزایش دهیم.» دبیرخانه ستاد ساماندهی و توسعه مشاغل خانگی در دور جدید در تلاش است تا نگاه تک‌بعدی و سنتی به توسعه مشاغل خانگی از بین برود و بستر حضور همه گروه‌ها اعم از زنان به‌ویژه زنان خانه‌دار، مردان، جوانان و دانش‌آموختگان دانشگاهی برای ورود به حوزه مشاغل خانگی فراهم شود. همچنین رویکرد جدید بر این مبنا است که سهم مشاغل خانگی به سه درصد فعلی در اقتصاد محدود نشود و به نقطه مطلوب از تولید ناخالص داخلی در این خصوص دست یابیم. بر اساس آمارها بیش از ۸۰ درصد متقاضیان مشاغل خانگی را زنان تشکیل می‌دهند و پرورش زنبور عسل، فرآوری زعفران، خیاطی، قالیبافی، گلیم‌بافی، تولیدات چرمی دست‌دوز و پرورش گیاهان زینتی از جمله رشته‌های حوزه مشاغل خانگی به شمار می‌روند.